

Nr 154

Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen (1963: 599) om inskränkning i rätten till inmutning inom Norrbottens län; given den 5 oktober 1973.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över industriärenden, föreslå riksdagen att bifalla det förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

CARL GUSTAF

RUNE B. JOHANSSON

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att lagen om inskränkning i rätten till inmutning inom Norrbottens län får fortsatt giltighet till utgången av juni 1974.

Förslag till

Lag om fortsatt giltighet av lagen (1963: 599) om inskränkning i rätten till inmutning inom Norrbottens län.

Härigenom förordnas, att lagen (1963: 599) om inskränkning i rätten till inmutning inom Norrbottens län, som gäller till utgången av år 1973, skall äga fortsatt giltighet till utgången av juni 1974.

Utdrag av protokollet över industriärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 5 oktober 1973.

Närvarande: ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, JOHANSSON, HOLMQVIST, LUNDKVIST, ODHNOFF, MOBERG, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, CARLSSON, FELDT.

Chefen för industridepartementet, statsrådet Johansson, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *bibehållande av inmutningsförbud inom Norrbottens län* och anför.

De grundläggande gruvrättsliga reglerna finns i gruvlagen (1938: 314). Gruvlagen bygger på inmutningssystemet. Var och en har i princip rätt att få s. k. inmutningsrätt. Denna innebär att man på egen eller annans mark får undersöka och bearbeta mineralfyndighet som innehåller bl. a. malm till vissa metaller t. ex. guld, silver, koppar, bly, zink och järn. Ansökan om inmutningsrätt prövas av bergmästaren. Den som först söker får i princip inmutningsrätt till den fyndighet som ansökningen avser. Visar inmutaren att det inom det inmutade området finns inmutningsbart mineral, som lämpar sig för teknisk bearbetning och förekommer i sådan myckenhet att fyndigheten sannolikt kan göras till föremål för brytning, har han rätt att få sig anvisat visst arbetsområde (utmål) samt inom detta bryta och tillgodogöra sig inmutningsbart mineral.

Statsmakterna beslöt år 1963 (prop. 1963: 164, 3 LU 1963: 38, rskr 1963: 389) att en systematisk inventering beträffande järnmalm och andra mineral inom Norrbottens län skulle utföras genom Sveriges geologiska undersöknings försorg under åren 1963—1972.

Samtidigt härmed tillkom lagen (1963: 599) om inskränkning i rätten till inmutning inom Norrbottens län. Lagen innehåller i huvudsak följande. Inom Norrbottens län får inmutningsrätt enligt gruvlagen inte utan tillstånd av Kungl. Maj:t beviljas annan än kronan (1 §). Tillstånd kan avse särskild fyndighet eller också fyndigheter i allmänhet eller av visst slag inom område som anges i tillståndet. Tillstånd kan förbindas med de villkor som finns påkallade (2 §). Har efter Kungl. Maj:ts tillstånd inmutningsrätt beviljats, får utmål anvisas inmutaren endast om inom det inmutade området finns fyndighet som innehåller mineral av det slag tillståndet avser i sådan myckenhet, att fyndigheten sannolikt kan göras till föremål för gruvdrift med avseende på detta mineral (3 §). Ansökan om Kungl. Maj:ts tillstånd till inmutning ges in till bergmästaren. Har sådan ansökan getts in, skall fråga om beviljande av inmutningsrätt vila i avbidan på Kungl. Maj:ts beslut i tillståndsfrågan (4 §). Un-

derlåter den som fått Kungl. Maj:ts tillstånd till inmutning att uppfylla villkor som förbundits med tillståndet, kan länsstyrelsen på anmälan av vederbörande myndighet vid vite ålägga honom att fullgöra sina skyldigheter (5 §). Lagen skulle till en början gälla t. o. m. den 31 december 1972.

I anslutning till nämnda åtgärder tillkallades år 1963 sakkunniga med uppgift att göra en samlad översyn av hela det gruvrättsliga regelsystemet. De sakkunniga, som antog benämningen gruvrättsutredningen, avgav våren 1969 betänkandet (SOU 1969: 10) Ny gruvlag. I betänkandet lades fram förslag till ny gruvlag.

Efter sedvanligt remissförfarande inleddes inom industridepartementet arbete med att utforma förslag till en ny gruvlag på grundval av betänkandet och remissyttrandena över det. Ett förslag bedömdes kunna föreläggas 1973 års riksdag. Bl. a. mot denna bakgrund befanns det lämpligast att lagen om inskränkning i rätten till inmutning inom Norrbottens län (prop. 1972: 140, NU 1972: 70, rskr 1972: 335) förlängdes att gälla till utgången av år 1973 då den nya gruvlagen beräknades träda i kraft. I propositionen anfördes vidare att lagen om inskränkning i rätten till inmutning inom Norrbottens län kommit till bl. a. för att förbygga splittring av rätten till de brytvärda Norrbottensmalmerne. Malminventeringen i Norrbottens län var i allt väsentligt avslutad. Påträffade fyndigheter skulle i den mån så inte redan skett komma att inmutas för statens räkning före utgången av år 1972. Vissa kompletterande arbeten skulle dock behöva utföras efter årsskiftet.

Inom industridepartementet har numera utarbetats förslag till ny gruvlag. Kungl. Maj:t beslöt den 25 maj 1973 att inhämta lagrådets yttrande över detta förslag. Lagrådsföredragning pågår. Denna beräknas inte vara avslutad i sådan tid att proposition kan föreläggas 1973 års riksdag. En ny gruvlag kan med hänsyn härtill träda i kraft först den 1 juli 1974. Enligt min mening bör därför 1963 års lag fortsätta att gälla till denna tidpunkt.

Under återopande av det anförda, hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att antaga inom industridepartementet upprättat förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen (1963: 599) om inskränkning i rätten till inmutning inom Norrbottens län.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten